

МОНИКА БОГДАНОВА

**Посрещане на новороденото
през думите и в Света.
Перинаталност и психоанализа**

София ♦ 2016

© Редактори:

Юлия Богданова

Светозар Ненчев

Художник: Станислава Енева

Художник корица: Дарина Ташкова

© Авангард Прима, издател, 2016

ISBN 978-619-160-634-4

София, 2016

Съдържание

УВОД.....	5
БЕБЕТО И РАЖДАНЕТО В ДУМИТЕ –	
РОД, ТРАДИЦИЯ И НЕСЪЗНАВАНО.....	10
<i>Бебето – несъзнаваното и родовостта</i>	13
<i>Обич ай и родовост</i>	18
<i>Лице в лице с миналото</i>	22
<i>Очакване и зачатие на дете</i>	26
<i>Бременност и раждане</i>	28
<i>Кръщаване и именуване</i>	37
СВЕТЪТ НА БЕБЕТО	42
<i>В утробата</i>	43
<i>Раждането</i>	75
<i>Първите дни и седмици</i>	96
<i>Естер Бик – наблюдение на новороденото</i>	125
ПЕРИНАТОЛОГИЯ И ХАПТОНОМИЯ.....	130
<i>Хаптономията</i>	143
<i>Не-Желанието да се родиш</i>	148
ПРЕЖДЕ-ВРЕМЕННО-РОДЕНИТЕ?	154
<i>Кенгуру-грижа</i>	182
МУЛТИСЕНЗОРЕН ПРИНЦИП И СИНЕРГИЗЪМ	190
<i>Разкриването на Света чрез сетивата</i>	193
<i>Хранене и орално сензорно-моторно развитие</i>	209
ПСИХОАНАЛИТИКЪТ И ЕКИПНИЯТ ПОДХОД	226
<i>Професионални стандарти и професионални полета</i>	233
<i>Посрещането</i>	239

<i>Зелената къща</i>	244
<i>Българският опит</i>	251
<i>Зеленият двор</i>	258
ПОСЛЕСЛОВ.....	260
ПОСЛЕ-СЛОВА-ТА.....	263
<i>Литература</i>	276

Увод

*„В един дом децата и кучетата винаги
знаят всичко и най-вече това,
което не се казва, но се усеща“.*

Ф. Долто

Бебето съществува! Това вече не е новина – и за науката, и за практиката на психоаналитиците. Какво разбира бебето? Как говори? Как да бъде разбрано? Как да го посрещнем? Как да го слушаме? Защо е важно?

Франсоаз Долто¹ е тази, която прави нововъдения в начина на слушане на новороденото, на детето „като личност“, на която се разказва за ситуацията в семейството и за всичко, което го засяга, като на човешко същество, с което се говори, а не се говори в негово присъствие, като че ли не съществува и не разбира. Тя говори с него като с възрастен – като Субект, който има Желания, а не е само обект на обучение, възпитание, въздействие, насочване...

Именно Ф. Долто доказва важността на „истинското и пълно слушане“, чрез работата си тя показва, че всяко същество е един възрастен, който чува и запазва всичко – когато е в утробата (in utero), бебе или като малко дете. И може да чуе всичко и да разбере, когато му говорят или когато усеща случващото се, без дори да бъде назовано – това, което не е казано с думи ще бъде казано с болка и изразено чрез болезнено състояние.

Да слушаш мълчанието на бебето, на детето, когато гука или издава звуци, когато играе или се храни, когато родителите са около него е само една малка част от работата на психоаналитика, който намира начин *да каже истината* и по този начин да постигне сякаш *магично лечение*.

Истината всъщност има история – през рода и традициите,

---

¹ Франсоаз Долто (1908–1988) е френски педиатър, психоаналитик, последовател на Ж. Лакан и революционер по отношение на работата с бебета и малки деца.

изпълнени с обичаи и ритуали – нишки на при-вързване на човешкото същество към културата и общността.

Именно в процеса на „разделяне–индивидуализиране“ става въпрос за придружаване в етапите на раздялата „майка-дете“, в зависимост от функцията на бащата като трети. За да се придружат разделите, за да се избегне те да се извършат много рязко или внезапно е необходимо място за прием и подготвителна среща деца–родители – място–посредник в поддържането, помощта и съдействието при разделите, които изправят семейството пред нови хоризонти. Такова място за ранна социализация и превенция е *Зелената къща*, която има своя образ и в български условия, където често отговорите за детското поведение се поставят единствено в образователния регистър. Именно гъвкавостта на изслушването, дешифрирането на това, което детето „казва“ с поведението, жестовете, може да направи промяна (у родителите и у професионалистите). Става дума и за промяна на представата в рамките както на теорията, така и на практическата работа, защото въпросите, които детето провокира у възрастните, които го приемат и ще го посрещат, предполагат постоянно внимание, отговорност и ангажираност, за да се декодират думите и въпросите, които задава и които винаги са урок.

И това във време на триумфираща невробиология и поведенчески теории, които се стремят да се издигнат от ранга на псевдо-науки до величието на признати науки, даващи рецепти и притежаващи всички отговори за психичното и страданието. Във време когато всеки изобретява науката „на момента“ и в единствено число, без историчността на идеите и изследванията, психоанализата е подложена на изпитание, устоявайки дълбочината на психичното и липсата на „бързи и лесни решения, зависещи единствено от рационалните усилия“.

Психоанализата се интересува от причините за дадено поведение, страдание, тъга, които „изплуват“ от несъзнаваното чрез речта. И ако преди години е имало спор съществува ли несъзнаваното или не, днес отговорът е категоричен: „Съществува!“. То е

онази скрита, непозната (от/за нас) част от психичното, която е „структурирана като език“ (Лакан). Неговите загадки трудно се решават рационално или чрез съветване – необходимо е време за разгадаване. Именно това е пространството на психоаналитичния кабинет и работата на психоаналитика – да намери връзките, да съпроводи в търсенето на отговорите, да *лекува чрез думите*. Психоанализата смята, че психичният живот започва далеч преди раждането на бебето – преминава през поколенията, историята на рода, тайните, трудностите, срещата на двама души, които (си) пожелават дете. Тя е начин на мислене, метод, разбиране на Света, четене между редовете, търсене, желание да се разбере...

Как един психоаналитик работи в екип и развива членовете му, как заработва единен подход в дадена организация, посрещаша страданието и въпросите на бебетата, децата и семействата – това е основното предизвикателство пред екипността, подчинена на единно разбиране за психичното.

Тази книга е в траекторията на търсенето, на Желанието да се намери или да се очертае персоналната истина през познанието за Началото – в утробата и малко след това. Период наречен пренатален – на оличностяване и усвояване (на тялото и на света), през отделянето на бебето/малкото дете от Другия. Пораствайки в едно „тяло-език“ (по Barral, 2011), сътворено и от историята на неговите *пра*-родители.

Източник: Интернет

„Две бебета си говорят в корема на бременна жена“

Съвременна притча²

Невярващото бебе: Вярваш ли в живота след раждането?

Вярващото бебе: Разбира се, че вярвам. Очевидно е, че има живот след раждането. Целта на престоя ни тук е да станем достатъчно силни и да се приготвим за живота.

Невярващото бебе: Пълни глупости! Не може да има живот след раждането. Можеш ли да си представиш що за живот ще е това?

Вярващото бебе: Е, не знам подробности, но вярвам, че ще има повече светлина и ще можем да ходим с краката си и ядем с устата си.

Невярващото бебе: Глупости! Невъзможно е да ходиш със собствените си крака и да ядеш със собствената си уста! Това е нелепо! Имаме пъпна връв, която ни храни. Ето какво ще ти кажа: не може да има живот след раждането, защото истинският ни живот – пъпната връв – и без друго е твърде къса.

Вярващото бебе: Въпреки това, сигурно съм, че животът след раждането е съвсем възможен. Просто всичко ще бъде малко по-различно. Представи си само.

Невярващото бебе: Но никой не се е върнал оттам! Животът просто свършва с раждането! С други думи, животът не е нищо друго, освен страдание в мрака.

Вярващото бебе: О, не! Не знам какъв ще бъде животът ни след раждането, но със сигурност ще срещнем Мама и Тя ще се грижи за нас.

Невярващото бебе: Мама? Значи ти вярваш в съществуването на Мама? И къде мислиш е Тя?

Вярващото бебе: Тя е навсякъде около нас, ние пребиваваме в Нея, способни сме да се движим и живеем благодарение на Нея, без Нея не можем да съществуваме.

Невярващото бебе: Дрън-дрън! Никога не съм виждало никаква Мама – следователно, повече от ясно е, че Тя не съществува.

---

² В превод на П. Сивов – http://www.pravoslaviето.com/docs/dvete_bebeta.htm

Вяръщото бебе: Не, не мога да се съглася с теб. Понякога, когато всичко около нас утихне я чувам да пее и усещам как гали нашия свят. Убедено съм, че истинският ни живот ще започне след раждането, А ТИ?

Източник: Интернет